



Vlaams
Parlement

stuk **1188** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 14 juni 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van de dames Griet Smaers, Güler Turan,
Goedele Vermeiren en Martine Fournier
en de heren Bart Van Malderen, Matthias Diependaele
en Koen Van den Heuvel

betreffende het bevorderen van
het vrouwelijke ondernemerschap

TOELICHTING

Vlaanderen streeft naar een sterke ondernemerscultuur, waarbinnen de waardering voor het ondernemerschap stijgt, alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest, zodat Vlaanderen kan scoren binnen de top vijf van de Europese regio's. Die doelstelling heeft de Vlaamse Regering geformuleerd in het kader van Vlaanderen in Actie (ViA) en Pact 2020 om in te zetten op het bevorderen van enerzijds algemeen en anderzijds doelgroepspecifiek ondernemerschap.

Soms wordt ten onrechte aangenomen dat Vlamingen niet ondernemend zouden zijn. Het aandeel ondernemers in de Vlaamse beroepsbevolking bedraagt volgens de meest recente internationaal vergelijkbare gegevens 9,6%. Daarmee bevinden we ons bij de Europese toppers Nederland (9,9%) en het Verenigd Koninkrijk (9,1%). We laten landen als Duitsland (7,7%) en Frankrijk (6,9%) ver achter ons.

Terwijl vrouwen 51% van de totale bevolking uitmaken en 46,8% van de beroepsactieve bevolking, maken vrouwelijke ondernemers echter slechts 35,2% uit van het totale aantal ondernemers in Vlaanderen. Het zal dan ook nodig zijn om extra in te zetten op vrouwelijk ondernemerschap.

Een onderzoeksrapport van de Vlerick Management School in samenwerking met Flanders District of Creativity (Flanders DC) van prof. Hans Crijns in december 2009 ziet vrouwelijk ondernemerschap in Vlaanderen eveneens als onontgonnen creatief potentieel en stelt dat de ondernemerschapscapaciteit van vrouwen creatief potentieel is voor economische groei en het creëren van banen. Ondanks de sterke groei van het aantal vrouwelijke ondernemers en ondanks het creatieve potentieel, is het aantal vrouwelijke ondernemers in Vlaanderen, net zoals in vele andere regio's van de wereld, laag in absolute termen en ook laag ten opzichte van het aantal mannelijke ondernemers.

Dat is geen typisch Vlaams probleem; overal in Europa wordt het potentieel vrouwelijk ondernemerschap te weinig aangeboord. Op dit moment is maar 34% van alle Europese ondernemers vrouw en in Vlaanderen doen we het met 35,2% maar iets beter.

Het latente ondernemerschap bij vrouwen ligt in Europa dan weer vrij hoog en bedraagt 40%. Opvallend is dat België (24%) en Vlaanderen (26%) hier vrij laag scoren.

Onder andere Noorwegen wil op dat latente ondernemerschap inspelen en zet sterk in op het bevorderen van vrouwelijk ondernemerschap. Noorwegen ontwikkelde een actieplan ter bevordering van vrouwelijk ondernemerschap met als doel om in 2013 een aandeel van 40% vrouwen te hebben in het totale aantal ondernemers.

Het voorgaande toont aan dat het van belang is om onder andere via specifiek doelgroepbeleid binnen ondernemerschap (onder andere door het stimuleren en promoten van vrouwelijk ondernemerschap) te komen tot een groter aandeel ondernemers en een meer ondernemende cultuur in Vlaanderen.

Er zijn ook wel zeer positieve evoluties. Door de inspanningen die de laatste jaren geleverd werden om ook het vrouwelijke ondernemerschap te ondersteunen, is het aantal vrouwelijke starters in de periode 2005-2010 met niet minder dan 40% gestegen. Meer vrouwen durven dus de stap naar het ondernemerschap te zetten.

Wel blijkt dat vrouwen een 51,6% grotere kans hebben hun zelfstandige hoofdactiviteit uiteindelijk te beëindigen. Het is dan ook belangrijk om de mogelijke extra hinderpalen te identificeren waarmee vrouwen in hun zelfstandige activiteit geconfronteerd worden met de bedoeling die hinderpalen, waar mogelijk, uit de weg te ruimen.

Griet SMAERS

Güler TURAN

Goedele VERMEIREN

Martine FOURNIER

Bart VAN MALDEREN

Matthias DIEPENDAELE

Koen VAN DEN HEUVEL

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gezien:

- 1° de doelstellingen van Vlaanderen in Actie (ViA) en Pact 2020 om in te zetten op het bevorderen van algemeen en doelgroepspecifiek ondernemerschap;
- 2° de actieplannen 2011-2012 in het kader van de toepassing van de open coördinatie-methode in het Vlaamse gelijkheidsbeleid met betrekking tot het genderthema in ondernemen;
- 3° het feit dat uit het eindrapport van 25 juli 2008 van de Europese Commissie, ‘Evaluation on Policy: Promotion of Women Innovators and Entrepreneurship’, blijkt dat er nog heel wat belangrijke obstakels aanwezig zijn die vrouwen ervan weerhouden om zelfstandig ondernemer te worden, en dat het gaat om randvoorwaarden, economische en ‘zachte’ obstakels. Europese ‘best practices’ tonen aan dat de Scandinavische en ook de Duitse aanpak om een overkoepelende aanpak uit te werken voor vrouwelijk ondernemerschap hun merites hebben. Goede voorbeelden zijn: Finland met een ‘portaal vrouwelijk ondernemerschap’, werkcentra en economische ontwikkelingscentra voor vrouwelijke ondernemers, een vrouwelijk bedrijvenagentschap in Helsinki, een vrouwenadviesorganisatie voor ontwikkeling in landelijke gebieden; Zweden met een nationaal programma ‘promotie van vrouwelijk ondernemerschap 2007–2009’: een totaal plan met vier subprogramma’s, met een afzonderlijk programma ‘ambassadeurs voor vrouwelijk ondernemerschap’ en met onderzoekscentra voor vrouwen. In Zweden wordt op elk niveau rond promotie van vrouwelijk ondernemerschap gewerkt: nationaal, regionaal en lokaal. En ten slotte Duitsland met een totaal plan ‘power voor vrouwelijke bedrijfsleiders’ met bijzondere aandacht voor sectorspecifieke benadering, en met aandacht en ondersteuning voor vrouwen bij bedrijfsopvolging/overnames (bronnen: Annual Activity Report 2007 of the European Network to Promote Women’s Entrepreneurship (WES) en Evaluation on Policy: Promotion of Women Innovators and Entrepreneurship. Final Report (25 juli 2008));
- 4° de studie ‘De arbeidsmarktsituatie van migranten en hun nakomelingen in Vlaams en Europees perspectief’ (WSE-rapport van februari 2011 van Faiza Djait, Dave Boussé en Wim Herremans);
- 5° het feit dat Vlaanderen relatief zwak scoort op het gebied van vrouwelijk ondernemerschap;
- 6° het feit dat maatregelen die genomen worden om het algemene ondernemerschap aan te moedigen, ook de aangroei van het vrouwelijke ondernemerschap kunnen ondersteunen en dat het daarom niet de bedoeling is om naast de bestaande initiatieven nog nieuwe initiatieven op te zetten, maar om, naast een aantal flankerende maatregelen, na te gaan waar er binnen het bestaande beleid obstakels en hinderpalen voor vrouwelijk ondernemerschap uit de weg kunnen worden geruimd;

– vraagt de Vlaamse Regering:

- 1° haar inspanningen voort te zetten om het algemene ondernemerschap te ondersteunen en te promoten en daarbij aandacht te hebben voor het wegwerken van hinderpalen voor vrouwelijk ondernemerschap; voorbeelden in Duitsland, Zweden en Finland leren dat het belangrijk is om hier ook rekening te houden met een sectorspecifieke aanpak. Zo moet er aandacht besteed worden aan het stimuleren van vrouwen met technische kennis voor technisch en innovatief ondernemerschap, maar evenzeer aan een aangepaste aanpak voor vrouwen, actief binnen de zorg-

- sector enzovoort. De aandacht voor creatieve industrie en creatief ondernemerschap voor vrouwen mag daarbij niet uit het oog worden verloren;
- 2° in te zetten op onderwijs en vorming, gericht op ondernemers, hetgeen inhoudt:
- a) maatregelen nemen en stimulansen ontwikkelen binnen het gewoon onderwijs ten behoeve van een ondernemende cultuur en ondernemerschap (zie ook het voorstel van resolutie van de dames Griet Smaers, Sabine Poleyn, Vera Celis en Kathleen Deckx en de heren Koen Van den Heuvel, Chokri Mahassine en Matthias Diependaele betreffende het stimuleren van ondernemingszin en ondernemerschap in het onderwijs (*Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 965/1));
 - b) voorzien in trajecten en aanbod qua nascholing en bijscholing voor ondernemers, waarbij ook specifieke problemen waar vrouwelijke ondernemers mee geconfronteerd worden, behandeld worden;
 - c) een begeleiding- en opleidingstraject uitwerken op maat van (veelal vrouwelijke) herintreders, die een eigen onderneming willen opstarten;
- 3° in te zetten op ondernemerschap bij vrouwelijke allochtonen;
- 4° het opleidingsaanbod van Syntra specifiek te promoten bij vrouwen;
- 5° binnen de algemene aanpak om het ondernemerschap te bevorderen ook bijzondere aandacht te besteden aan een totale aanpak van het vrouwelijk ondernemerschap over de verschillende beleidsdomeinen heen (onderwijs/nascholing tijdens de loopbaan, welzijn (kinderopvang) enzovoort). Essentieel daarbij zijn:
- a) de concrete hinderpalen inventariseren, die deelname van vrouwelijke ondernemers binnen de bestaande maatregelen ontmoedigen of verlagen;
 - b) flankerende maatregelen in andere beleidsdomeinen inventariseren, die het vrouwelijke ondernemerschap kunnen bevorderen of bestaande hinderpalen kunnen wegnemen, zoals de hinderpalen die expliciet uit het rapport van de Europese Commissie, ‘Promotion of Women Innovators and Entrepreneurship’, van 25 juli 2008 naar voren zijn gekomen:
 - 1) randvoorwaarden zoals het bevorderen van zelfvertrouwen, toegankelijkheid tot netwerkactiviteiten en netwerkcontacten en het bevorderen van de work-lifebalance via onder andere flexibele kinderopvang;
 - 2) economische voorwaarden zoals het inzetten op de creatie van Business Angels Netwerk (BAN);
 - 3) ‘zachte’ voorwaarden zoals coaching en mentoring, inzetten op rolmodellen, ondersteuning naar ontwikkeling van ‘business ideas’;
 - c) werken op rolmodellen die cruciaal zijn bij het bevorderen van vrouwelijk ondernemerschap en het doorbreken van stereotiepe rolpatronen en vooroordelen (cf. Womed Award) en daar ook binnen de media de nodige aandacht aan besteden. Daarbij past ook het verder uitbouwen van het Europese netwerk van ambassadrices voor vrouwelijk ondernemerschap;
 - d) de geïnventariseerde maatregelen laten vergezellen door concrete doelstellingen en die aandachtig monitoren en volgen;
- 6° bijzondere aandacht te hebben voor en aandacht te besteden aan flexibele kinderopvang en andere ondersteuningsvormen en hulpvormen om werk en privéleven van vrouwelijke ondernemers te vergemakkelijken zoals familiale opvang in het algemeen, de vervangende ondernemer enzovoort;
- 7° verder in te zetten op het verhogen van de werkbaarheid van zelfstandig ondernemen in het algemeen en vrouwelijk ondernemerschap in het bijzonder;
- 8° een ‘portaal vrouwelijk ondernemerschap’ te starten binnen het Agentschap Ondernemen, waar vrouwen terechtkunnen met vragen die verband houden met hun behoeften zoals zwangerschapsrust, vervanging en dergelijke;

- 9° de nodige aandacht te besteden aan en de aandacht te vestigen op de opvolgingsmogelijkheden binnen familiale ondernemingen en daarbij ook specifiek met het oog op potentiële vrouwelijke opvolgers;
- 10° het aandeel vrouwelijke ondernemers in de cijfergegevens van starters en groeiers in het kader van ViA en de doelstellingen die daarin vooropgesteld zijn, te blijven monitoren en volgen.

Griet SMAERS

Güler TURAN

Goedele VERMEIREN

Martine FOURNIER

Bart VAN MALDEREN

Matthias DIEPENDAELE

Koen VAN DEN HEUVEL